

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számíttatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő:
KUTSERA BÉLA

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetések és pénzküldemények a kiadó hivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Ne temessük el Rákóczi szellemét.

Írta: Kutsera Béla.

Rákóczit megint eltemetik. A felséges temetési pompában vissza fog sugározni a nagy idők dicsősége. Porainak varázsereje kibontja a mulandóság egyre sötétbedő éjjeléből a szabadság hajnalát és fényénél láttatja Rákóczit és hadrontó népe hatalmát. A leboruló magyar nemzet hódolata a kurucz kornak apotheosisa lesz; az ünnep története mint egy csudás hőskötemény majd apáról a fiura száll.

Rákóczi, szabadságunk szentje, legszentebb vezére! A fejedelmi biborpalástot dicsőségesen viselted a hadvezéri véres páncéllal egyaránt és nem a hoptalanság tövises koronájára voltál érdemes.

Hja mindhiába! Régi történet, mely mindig új marad, hogy Magyarország kiválasztott férfiai törekvésének az átkozott osztrák politika miatt hajótörést kellett szenvednie. Mint a viharos éj sötétjében cikázó villám, feltűnt egyegy bosszuálló szellemünk, a félvilág megrázkódott titáni küzdelmének morájától, — azután csend

lett... esendessége a halálnak. Vagy keresed egyebütt, hogy mi lett a honszerellemmel, a hősi erénnyel? Ne keressétek! Ott van a bitófa árnyékában, ott a vérpadra hurezolva, ott a senyvesztő tömlőczbe dobva és ott a mormogó bus tenger partja mellett, a számkivetés nyomorult hazájában.

Oh csak visszanyerhetné életét sirjából kivételekor az a meggyilkolt nagyság és ne kellene újra eltemetnünk drága hamvait!

Gyerekes naivság! Magyarországon Rákóczi fel nem támadhat. Temetni fogják őt. Lesz temetés, a melyen megrázóan mélységes gyász borong. Millió szem fogja nézni s kié könybe borul, hiszi tán, hogy Klió teregeti szét részvétének gyászfekete fátylait. A szivekbe lassan-lassan az életmegvetés gondolata tódul: hogy mire is az a rengeteg gyüge magyar, ha a Rákóczi szellemének élni nem lehet?

A magyar katonaság nem megy oda a szent hamvakhoz, hogy esküvést tegyen, mikép hadi erényeinek példaképéül őt fogja tartani szívvel és lélekkel. Pedig a Rákó-

ezi kardja a sírból is kivillan és szabadságért harcolni kész. De így gördit reá sziklákat, hogy ki ne törjön a bécsi gázság.

A ministerek lesznek szivesek odafáradni. De ha majd mondják, hogy mint Mózes az égő csipkebokor előtt, ők is leoldják saruikat, csak azért teszik, hogy az osztrák császár valahogyan meg ne hallja, hogy a magyar király felelős ministerei a „rebellis fejedelem” koporsója körül settenkednek! Így tehát hivatalosan gyász nem lesz, mert a Rákóczi szellemektől úgy félnek a Burgban, mint a rossz lelkiék az éjféli kísértésektől. Ez által még busabb, még szomorubb lesz a temetés, mert azt kell éreznünk, hogy a magyar létfentartó szellem nem ölthetett testet, de sírba kell szállnia, a nagy fejedelem sirjába be!

Hej Rákóczi, Beresényi, Bezerédy!
Vitéz Magyarország vezéri.
Hova lettek, hova tűntek
Válogatott vitézi?

Idegen földön, bujdosásban kellett szemeiteket lehunyni, a száműzetés keserves kenyerén elveszni örökre. A nagyságtok régi fényé-

TÁRCZA.

Egy kaczer leányhoz.

Te csak nevensz míg én keseregve
Csalódott szívvel könnyezem.
Dalolsz vigan, ügyet se vetsz rám
S zokogva mellem verdesem.
Futok előled s úgy szeretlek,
A szívem úgy fáj, úgy sajog:
Te meg kacagasz mulatva rajtam,
Hogy milyen sült bolond vagyok

Igen kacagasz. Hisz kaczagásod
— Mondják — oly édes dallamos,
— Meg oszt' tudod, hogy az szívemnek
Fájdalmat bánatot okoz. —
Udvarlód is van annyi, annyi...
És csapják hévvel a szelet,
Körötted zsong egyszerre tiz is,
Dehogy hiányzom én neked!

Hisz én, én csak szeretni tudlak,
Oszl' arcom, alakom se szép,
Hizelgő bókkal nem dicsérlek,
Neked én hogy is tetszenék.
Ha más nem volt ott néha épen
S talán eluntad már magad,
Nohát akkor jó voltam én is:
Mulatni bárkivel szabad.

Játékszer voltam én kezekben,
Dobtál csak úgy ide-oda:
Hogy összetörhetik a játék,
Nem is gondoltad vón soha.

Nem, nem gondoltad volna soh'se,
Hogy lesz valaki oly bohó,
Ki érted úgy epedne égne...
Ez igazán kaczagatód.

Kaczagj tehát, nevensz, vigadj csak
Mulatva rajtam könnyedén,
Mig én csalódásom sebével
Bus elvonultan könnyezem.
Dalolj vigan, ügyet se vess reám.
Hisz olyan sült bolond vagyok:
Kaczer leányt minek szerettem?
Tudhattam, esalódni fogok.

Kaczagj, mulass! Jó majd idő még.
Ki voltam én megismered,
Udvarlód lesz egyszerre tiz is,
De egyse, ki hiven szeret.
Akkor majd visszahivsz magadhoz,
Mosoly sugarzik ajkadon —
És én, — no én — eléd borulva
Bolondulok utánad újra
Én édes, esalfa angyalom.

Csergő Hugó.

Az özvegy.

Egy főszolgabíró barátomat látogattam meg a vidéken. Két napig mászkáltam vele a nagy vidéki városban. Már a második napon úgy kifogytunk a látni valókból, hogy vendéglátó barátom végső kétségbeesésében a temetőt proponálta megnézni.

Csaknem két óra hosszat töltöttünk a nagy kálomista temetőben s betűzgettük a

fejfák siriratait a szelid akácok és szomorufüzek alatt.

Mindenki tapasztalhatta, hogy a temetőben a sablon is leköti a figyelmet. Az enyészet misztikuma különös izgalmat csíhol ki a lélekből. Minden jelentéktelenség szembeötlik s leköti a figyelmet. Az ember olvassa például: „Mihályi Sárika, meghalt huszonkétéves korában.” Egyszerre mély, őszinte sajnálkozás fogja el a lelket. Szegegy Mihályi Sárika, miért kellett neki a hajadoni virágjában meghalni? Szépnek, virulónak képzeljük, kit a halál alattomosan, orozva ragadott el. Valószínű, hogy vőlegénye is volt. Bizonyosra vesszük. Pedig soha hírét se hallottuk Mihályi Sáríkanak, még kevésbbé vőlegényének.

Viszont nyomban megnyugvást éreznünk, mihelyt olvassuk, hogy egyik-másik néhai polgártársunk nyoleczvanöt-nyoleczvanhat évet élt. Mintha az a magas évszám az ócska sírkövön tőlünk távolabb tolná a véget.

A főszolgabíró elmondott néhány szomorú családi történetet, melyeknek emléket a sírkövek felirata elevenítette meg emlékében. Elvégre minden tragédia ott van elkönyvelve.

Körülbelül a legszebb helyen, a temető közepén (mert a temetőben ép úgy graszszál a rang, mint az életben) magas, ragyogóan fehér márvány-obeliszk emelkedett. Kérkedően követelte a figyelmet. — Mintha csak azt mondta volna: tőlem ilyen is telik...

ből kigyújtott szövétnek világánál siratva emlékezünk szenvedéseitekre. Ti bizton vártatok arra, hogy küzdelmekben kiontott vérből a szabadság fája ki fog hajtani. Reménységtek volt, hogy feltámad a magyar és kitépi törvényei közül azt a lapot, mely dicsőségtek szentfoltja volt. Szenvetetek és hiába vártatok! Századok multak el és a kuruczvilág nemzeti törekvése mind ezideig nincs elérve. A magyarság osztrák igában görnyed és dühöngnek ma is a labanczok.

Magyarok Istene, ki a százados viharoknak szárnyat adtál, világdöntő haragodat tedd a kuruczmagyarság fegyvereinek élére! Hős fejedelmünk, ha a magyar szabadság visszaszállott, honnan jött az égbe, segítsd vissza hozzánk! Így esdekkel a koporsód köré sereglett magyarság. Hallgasd meg a könyörgését és hozz reá vig esztendőt. A gyászbaborult magyarság idegenben volt zordon sirodát az édes hazai földbe átteszi ugyan, de fájalmát végtelenné teszi az az érzet, hogy ezt is csak kegyelemnek köszönheti! Vedd háborítlan birtokodba a helyet, a hol pihenni fogsz, minket pedig erősítsd arra a küzdelemre, mely te akaratod szerint való lesz!

Gazdasági házi ipar.

II.

Nézzük csak, mely házi ipari munkák alkalmasak arra, hogy a földmivelő munkásnép azokból jövedelmet lásson téli időben, a külső mezőgazdasági munkák szünetése alatt.

Ilyenek a fafaragás, vesszőfonás, sás

gyékény-fonás, gyékény- és nád szövés, szalmafonás, a seprű és kefekötés, kender, lennek félégyártmányára való feldolgozása, végül a kerti termékek, zöldség- és gyümölcsfélék csomagolása, aszalása, konzerválása, gyümölcs-izek, gyümölcs-sajtok, tarhonya stb. közfogyasztás tárgyát képező élelmi cikkek készítése.

Ezen munkák üzéséhez esékely technikai ismeret szükséges s a munkások kézi ügyességükkel fogva gyorsan elsajátítják.

Ezen házi ipari ágak üzése különben legtöbb helyen fel is található és sok helyütt a tőkely elég magas tokán áll.

A fa-faragó iparral 38 vármegyében, vesszőfonással 46 vármegyében, seprűkötéssel 20 vármegyében, sás- és gyékényfonással 25 vármegyében, szalmafonással 22 vármegyében a gazdasági házi ipar 2-3 ágát, míg 23 vármegyében a házi iparnak valamenynyi ágát megtaláljuk.

A kosárkötést fű- és más fanemükből az ország legtöbb részén üzik; különösen a csemege-szőllő, gyümölcstermelés és baromfitenyésztés fellendülésével rendkívül nagy szükséglet mutatkozik esomagoló kosarakban. Ezenkívül gazdaságban és a háztartásban szükséges kosaraknak, kosár-butoroknak biztos piaca van.

Kosár-árúkból még mindez ideig rendkívül nagy behozatalunk van, különösen Ausztriából; a behozott kosárkötő munkák értéke több mint 1 millió korona évenként. De nemcsak a behozatal meggátolása, hanem kivitelre való termelés is eredményes lehet.

Hogy kosárszükségletünk nagy mértékben fog fokozódni, ennek bizonyítására elég, ha Kecskemét és Nagykőrös piacait ismertetjük röviden.

Kecskemétnek 19000 magyar hold szőlője és gyümölcse van, melyekről egy évben mintegy 4000 vagon friss gyümölcsöt szállít el kosarakban csomagolva.

Nagykőrösnek zöldség termelése 5000 m. holdat foglal el s zöldséget és baromfit évenként több mint 4000 vagon szállít el, szintén kosarakban csomagolva. Mindkét város kosárszükségletét mindez ideig nagyjából Morvaországból fedezte. Kecskemétnek kosárszükséglete évenként 1.2-1.5 millió darab. Nagykőrösé körülbelül 1 millió darab.

A faragó munka, szekér-alkatrészek félégyártmány-alakban: tengely, ágas, rud, küllő, kerékfalp, lős, száu, koresolya; gazdasági eszközök közül: járom, villa, ge-

reblye, lapát ásó, kapa, villa-nyél, talicska, teknő, dongafa, továbbá háztartási eszközök.

A szerszám faipari készítmények közszükségletet képeznek. Tömegesen termelve, meghatározott minták szerint előállítva e cikkek közül biztos kivitelre számíthatunk, mint a hogy már ezideig is kivitelünkben jelentékeny szerepet játszanak. — Nyers anyag érdeinkben bőségesen áll rendelkezésünkre.

A gyékény- és sás-fonással a gazdaságokban nagyobb tömegben igényült szőnyegek és takaró gyékények, továbbá különböző kosarak, szatyrok, butorok és díszesebb fonású tárgyak készíttetnek. — A kereslet e tárgyakban meglehetősen nagy, szállítunk külföldi piacokra is; különösen gyékényponyvát, de ez még nagy mértékben fokozható, minthogy e téren is van behozatalunk, pedig készítményeink nemcsak hogy kiállják a külföldi cikkekkel a versenyt, hanem azt fölül is mulják.

Ezen tárgyból Tápé, Nagybjom, Udvar és Nádudvar községek, csak a nagyobb termelő helyeket említem, több száz ezer korona értékű árut állítanak elő; a nagymérvű lecsapolások folytán azonban a szükséges nyersanyaghoz igen nehezen jutnak a munkások, úgy, hogy ennek folytán ezen jól jövedelmező házi iparág is hanyatlani kezd.

A szalmakalapon kívül, mely mindenestre a legtömegesebb szükségletet képezi, háztartási kosarak, gazdaságban szükséges takarók állítanak elő. Ez ideig csak egyes vidékeken ismert szép, izléses és gyakorlati értékkel bíró szalmafonási munkák a földművelési miniszter által rendezett tanfolyamok útján az egész országban kezdenek elterjedni. Különösen a nép által viselt szalmakalapok és háztartási kosarak azon cikkek, a melyeknek, ha gyártásukat helyes irányba tereljük, nemcsak a külföldi behozatal ártékét foglalhatják le, hanem kelet felé nagy kivitelre is számíthatunk.

A seprő és kefekötés, — különösen a hol a czirokseprőhöz a nyersanyag megterem, — egyszerű gépek használatával nagy eredményre képesítendő meg. A házi iparilag készült seprők, nagy tömegben előállítva, nemcsak a helyi piacokat, hanem — tekintettel a magyar czirok kitűnő minőségére — a külföldi piacot is meghódította. Tömeges termelés mellett jövedelmező kivitelre biztos lehet számítani.

Ez egyike a legjövedelmezőbb házi ipari foglalkozásoknak az alföld déli részén.

A márvány-obeliszken a következő felirat volt tömör arany betűkkel: Véghes Katalin.

Semmi egyéb. Megbámultam. A főszolgabíró mosolyogva jegyezte meg:

— Szép sarkó, ugy-e?

— Érdekes, — mondtam — de ki az a Véghes Katalin? Mikor halt meg?

— Ohó — mondtotta a főszolgabíró — egyelőre eszeágában sincs meghalni. Él és mulat. Annyira, hogy holnap nála is ebédelünk.

— Véghes Katalinnál? — kérdeztem esudálkozva — hisz ugy tudom, valami gazdag bárónét emlegettél.

— No igen, özvegy Medeánszky Kázmérné bárónét, született Véghes Katalint.

Aztán elmondta hamarosan, hogy a báróné, noha tul van az ötvenen, életvidor s egészséges uriaszony. A sarkóvet azért állította fel életében, mert határozott óhaj-tása, hogy itt temessék el. Különzködés, — magyarázta a derék főszolgabíró — különben igen érdekes asszony. Hosszu havannákat szív és ugy lovagol, mint a férfi. Majd megismeréd holnap.

Másnap csakugyan megismerkedtem az érdekes uriaszonynyal. Külseje semmi fel-tűnőt nem mutatott. Kissé elhízott, dupla-tokás nő volt, ki egyedül lakott a fehér kastélyban, s keményen ránczba tudta tartani a eselédéséget. Mikor a korridoron végimentünk, akkor is olyan barsány hangon vezényelt, mint valami dandárpa-ranesnok.

— Szaladj te ökor, — mondta — hogy a magyarádi hordót esapold meg.

Az ebédnél semmi egyéb tapasztalást nem tettem, mint hogy a háziasszonyom mesterien tudta az emberbe az ételt-italt belediktálni. Kéréssel, könyörgéssel, zsémbeléssel és ha kellett, veszélyes fenyegetéssel.

Az ebéd pompás volt, a társaság türethető, a borok vének és tüzesek. A báróné mindenkivel czimboráskodó hangon beszélt s néha olyan fesztelen megjegyzéseket tett, hogy a kaszánya frazeológiájában is helyet foglalhattak volna. Amellett jóízűen tudott hallgatni és nagyokat kacagni középszerű elmésségeken.

Az ebéd alatt, mely az esti órákba nyult bele, figyelmesen szemlélttem a termetes, szabadszáju bárónét, de egy mákszemnyi romantikus vonást sem voltam képes benne felfedezni. És mégis, ez az asszony sarkóvet állítottatott magának életében. Kell, gondoltam, hogy valami regénye legyen. Nem is közönséges. Elhatároztam, hogy mindenáron, ha kell, apropos nélkül is szobahozom a fehér márvány-obeliszket. Ennek a révén megtudok valamit.

Ugyis történt. Este, mikor a verandára kimentünk rágyujtani, a báróné felvetette az obligált kérdést.

— Nos, hogy tetszik önnek ez a mi városunk?

— Elég csinos.

— Csinos? Talán piszkos?

— Pardon, báróné, az is, de a temetője gyönyörű helyen fekszik.

— Láttá?

— Igen. Hosszasabban időztem benne. Szerettem a temetőket látogatni, olvasni a sírfeliratokat.

A báróné ravaszul mosolygott és nagyot fújt a szivarfüstből.

— Azt akarja mondani, hogy olvasta az én sírfeliratomat.

— Ugy van, olvastam.

— Nos — kérdezte — mit szól hozzá?

Zavarban voltam. Nagyon hirtelen rontott rám a kérdéssel. Mielőtt válaszoltam volna, ő folytatta:

— Bolondnak talált...

— Bocsánat báróné...

— Lehet, hogy igaza volt. De hát miért ne lehetne nekem is bogaram, hozzá olyan szelíd, ártatlan természetű.

Aztán mintha elkomorodott volna, ledobta a szivart s férfiasan egymásra rakta a lábát. Halkabban kezdett beszélni:

— Lásna, nekem kevés részem volt az élet örömeiből. Az a név, melyet huszonnyolez esztendeig viseltem, tele van keserű emlékekkel. Az apám házánál ép ugy éltek, mint ahogy itt nálam. Vendégek jáltak, mulattak. Az apám híres fiskális volt, s nagy házat vitt. Az egész megye hozzánk járt. Egyetlen leány lévén, csaknem minden héten akadt kérőm. Már természetesen találtam, hogy az a fiatal ember, aki hozzánk beteszi a lábát, megkéri a kezemet. Nem is értem rá egyikbe vagy má-

Terményeink kitűnő minősége s a hazánkban divó izléses elkészítési mód mindenestre felette áll a külföldről behozott, nagyobbrészt gyári módon előállított zöldség és gyümölcskonzerveknek s e téren a helyes utmutatás s a megkívánt csomagolási mód alkalmazásával, mindenestre ki is fogja azokat szorítani.

Az országos központi statisztikai hivatal adatai szerint 1904-ben kosárarúkból szalma és gyékényfonású tárgyakkól, durva faarúkból és gyümölcs és zöldségkonzervekből összesen közel tíz millió korona értékű árut hoztunk be, míg ugyanezen tárgyakkól kivitelünk három millió koronát sem haladja meg.

Szóval a gazdasági háziiparral a jelenlegi fogyasztás mellett 80—100 ezer mezőgazdasági munkásaládot tudnánk téli időben 80—100 korona keresettel foglalkoztatni és a mellett a hazai fogyasztás is nagyobb mérvet öltene, ha a szükségelt házi ipari tárgyakkhoz olesón jutna s kivitelünket is meg lehetne tisztázni, ha kellő mennyiségű készáru állana rendelkezésre.

Itt még a versenytől sem kell félnünk s még a mostanában sokat hangoztatott s minden baj kufforrásának megjelölt közös vámterület sem akadályozhatja meg a gazdasági házi ipar fejlődését, ha azt helyes alapokon szervezzük. A versenyképes termelésnek feltételei ugyanis az olesó munkaerő s az olesó nyersanyag.

Már pedig olyan olesó munkaerőt, mint minálunk, egyetlen kultur-államban sem találunk, hiszen mezőgazdasági munkásaink legnagyobb része, mint azt fentebb kimutattam, munka és kereset nélkül kénytelen évenként 70—80 napot tölteni. Ezen időben tehát, ha csak annyi kereset is jut munkájával, amennyivel legalább a napi szükségesebb kiadásait fedezheti, már meglehetősen elégedve.

Nyers anyag bőven áll rendelkezésre, mezőgazdasági terményeink szinte kínálnak feldolgozásra s minthogy ez itthon nem igen történt meg, a nyers anyag vagy kivándorol és mint kész áru drága pénzen kerül vissza, így fűzvezzünk nagyobb része is potom áron Ausztriába megy ki — vagy pedig itthon mint értéknélküli anyag elpocsékolódik.

A fent említett gazdasági házi ipari ágakkal való foglalkozás azonban jövedelmzővé csak úgy tehető, ha a mezőgazdasági munkások oly időben foglalkoznak ezzel, a mikor a külső munka szünetel.

sikba beleszeretni, olyan sűrűn következtek egymásután. S ez így tartott három-négy esztendeig. Azzal az öntudattal ébredtem és feküdtem, hogy én vagyok a megyében a legjobb parti. Még a házasságok is azon sopánkodtak, hogy nem vehetnek el. Pedig nem voltam szép. Ezt a romokból is megítélheti.

Tiltakozó mozdulatot tettem.

— Csak hagyja barátom, — folytatta a báróné — mikor huszéves voltam, akkor is azt hangsúlyozták, hogy kedves, okos vagyok. Szépnek csak a nagyon eladósodott fiuk mertek mondani. — De az mellékes. Az apám, ki nagyralátó ember volt, Medeánszky Kázmér báróhoz adott feleségül. Az uram mint ulánus főhadnagy jött hozzánk. Szelid, szőke fiu volt, rendkívül illedelmes. Nekem úgy tetszett, hogy belém szeretett. Mert azt tudtam, hogy ő is gazdag. Nos, a felesége lettem s huszonkilenc esztendeig egy fukar, fősvény ember rabszolgája voltam. Mert az uramnak semmi más hibája nem volt, mint végzetes fukarsága. Ezzel üldözött nap-napután a kétségbeesésbe. Még a falatot is sajnálta, amit megettünk. A cselédek gunyoltak, nevettek bennünket; az uri társaságok, a mennyire lehetett, kerültek. Százszor el is akartam tőle válni, de nem tehettem, mert szeretett. Csak úgy tudtam belőle valamit kiválaszni, ha válópörrel fenyegettem. Olyankor kétségbeeset, sirt, s mikor egy-egy kalapot kellett vennie, hetekig buskomor volt utána. Bele is bolondult. Az örültek házá-

Egész éven át ezen foglalkozást mesterséggé kénytelenül iparszerűleg üzni nem fizeti ki magát, minthogy a nyári magas gazdasági munkabérek mellett ilyen csekély értékű tárgyak előállítására haszonnal nem járhat.

Minálunk a mezőgazdaság képezi a nemzeti jövedelem legfőbb forrását s ezért a mi munkásnépünket attól nem szabad, de nem is kívánatos elvonni. Azonban alkalmat kell nyújtani a földmivelő népnek arra, hogy a fejlődő életigényekhez képest kifejtse teljes munkaerejét, illetve, hogy a mezei munka végeztével fenmaradó időben is dolgozhasson, kereshessen.

Gazdasági szempontból megbecsülhetetlen haszonnal járna, ha a földmivelő nép a rendelkezésére álló és kénytelenül elhárított szabad idejét munkával értékesíthetné. — Ekként megismerhetné a szorgalom és munka áldását, sőt ezek által némi takarékos eljárás mellett egy kis tőkét is szerezhetne. Nagy fontossággal bírna ez társadalmi és erkölcsi életének fejlesztésére!

Krónika.

A barsi kuruczok.

Barsvármegye törvényhatósága folyó hó 15-én rendkívüli közgyűlést tartott II. Rákóczi Ferenc temetése alkalmával az ünnepségen való részvételre vonatkozólag. A legutóbbi szolgabíró választási közgyűlésen megjelentek nagy száma kétevelyeket támaszt az összejövetel indító oka és körülményei tekintetében. Valami titok lappang abban, hogy a törvényhatósági bizottsági tag urak a multkor közgyűlésen a nobile officium gyakorlásában oly impozánsan tüntettek. Ha a bizottsági tag urakat az objektive felfogott közérdek vezette, akkor lehetetlen, hogy a Rákóczi kegyelet ne ihlette volna meg és ne érezték volna jobban és nagyobb kötelességük súlyát és ezen esetben a multkor hiányzó egyik másik, de csekély számú meg nem jelenteknek is el kellett volna jönniök. Arra való tekintettel, hogy gondolatban sem és egy pillanatig se tételezzük fel a bizottsági tag urakról azt, hogy mandátumukra reflektálnának és azt egy perczig is megtartanák, ha nemes ambíciójuk és tehetségük nem volna a vármegye ügyeinek előbbre vitelére, abban van a meg nem jelenés titkának nyitjakulása, hogy a hazafiság a legutolsó rendű a gyakorlati életben. Sajnos ez a kulcs a magyarság koporsójának a kulcsa is! A folyó hó 15-iki hazafias tárgysorú hirdet-

ban halt meg. Az volt az üldözési mániája, hogy a koldusok az utcasarkon pénzt kérnek tőle. Pedig gazdag volt s még sokkal gazdagabb lehetett volna, ha mértéktelen fukarságával tönkre nem teszi birtokát. Az ekevasra is sajnálta a pénzt s ha lehetett, nem fogadott napszamosokat, hogy ne kelljen őket fizetni.

A báróné arca egészen átpirult, mikor ezeket a szomorú emlékeket felsorolta. Felkelt s néhányszor fel- és alájárt a verandán. A halántékát szorította össze a két kezével. Ismét hozzám jött.

— Látja, így töltöttem életem javát. Mint Medeánszky báróné a legboldogtalnabb asszony voltam a világon. Nem akarom ezt a nevet halálom után viselni. — Erti? Azért csináltattam a sirkövet a leányneveimmel.

Kis szünet után folytatta:

— Nem tudom, illik-e ez, de én érzem, hogy jogom van hozzá. Felsőhajtott.

— Ahhoz, hogy másképp kárpótoljam magamat, nem vagyok elég fiatal. Kár... Szívesen megtenném. Nem zseniroznám magamat még egyszer férjhez menni... Egy esepet sem.

* * *

A napihírek között olvastam, hogy özvegy Medeánszky Kázmérné, született Véghe Katalin Nagy Bálint törvényszéki bírónak örök hűséget esküdött.

Leesaptam az ujságot és felvettem a kérdést:

— Mi lesz a sirkövel?

Luczián.

ményt talán nem méltóztattak megkapni, avagy rögtön át tetszettek adni rendeltetésüknek? A két megjelent bizottsági tag uron kívül ez a kérdés valamennyiüknek szól! Azt bizonyítva látjuk, hogy bizony sok a gyász-magyar, de ez mégis csak súlyos vád, hát csinálják a pilátusi mosakodást. Az mégis csak megdöbbenő, hogy mikor az egész ország lázas előkészületeket tesz a nagy temetési nap gyász-pompájának emelése végett, önként az egész ország véleményével ellentétbe helyezkedtek. Mert két bizottsági tag a Sényinek dukált, de nem a Rákóczi szellemének! Talán nem kaptak fuvarra erre a napra az urak, de hát a szolgabíró választáson ki gondoskodott arról? A multkor például a levai járásból magából hetven buzgó választó jött fel és mostan egy bizottsági tag ur se érkezett! — Most egy szép indítvány például csak azért nem kerülhetett felszínre, mert az egyik itteni bizottsági tag ur megdöbbenett attól, hogy Rákóczi képeinek a vármegye számára leendő megfestését az a két tag szavazza meg. De hogy is ne! Ha egy Kazy János, ki érdemeinek legszebb korszoruját a mameluk kormány idején fono-gatta össze, teszem azt egy Bánfy-féle tiszta választáskor stb. . . népes ház előtt rendeltetik el lefestetni, jobban kifejezve arcuképe megörökíttetni, hát akkor a kurucz nagyfejedelem, a nagy Rákóczi Ferenc képeinek megörökítése már csak népiesebb közgyűlés kívánsága legyen! Igaz, hogy a négy tagú küldöttség kijelöltetett, igaz, hogy Barsvármegye zászlaja is ott lesz a nagyfejedelem temetésén Kassán, de örökös szenyfolt marad az, hogy Barsvármegye törvényhatósági bizottsága kebelében csak két, megegyszer csak két uri ember találkozott, ki a megyét az országos gyásznapon, a II. Rákóczi Ferenc temetésén képviseltetni óhajtotta.

Csak egy virágszálát!

— Ajánlva minden jó szívnek. —

Csak egy virágszálát! — ezzel a kérelemmel kopogtat be a József Kir. Herczeg Szanatorium Egyesület a kegyelet ünnepe előtt sok magyar hajlékba, ahol szeretet és irgalom lakozik. Egy virágszálát kér abból a koszorúból, melyet szeretteink sírjára akarunk tenni a temetők ünnepén. Kéri ezt a virágszálát annak a halottnak kegyeletes emlékére, a kitől a virágszálát elvonjuk. És kéri ezt a virágszálát a legborzalmasabb betegség ellen való küzdelemre.

79.723 ember halt meg a mult esztendőben tüdővészben. — Java olyan korban, mikor kenyeret keresett, java olyan korban, mikor özvegyeket és árvákat hagyott. — Ha a társadalom megértene a kegyelet legszebb tanusítását ezéző segélykiáltást s tényleg minden koszorúból csak egy virágszálát elvonnának azoknak a biztos halálból való kiragadására, a kiket az idején alkalmazott gyógyítással meg lehet menteni, — tüdővész nem lenne az a borzalmas nemzeti csapás, a mi ma.

Szeretnénk a lelkesítésnek legmesszebb hangzó harsonájába fújni. Szeretnénk, ha hirlapírói tollunk, melyet egy mélyen átértett igaz érzés vezet, felrázná a társadalmat, hogy még ilyen jelszó nem hangzott el hazánkban, hogy ezt a jelszót meg kell érteni, a melyért mindenkinek, legyen bár javakban gazdag, legyen bár szegény, — imádják Istenét bármiként, — lelkesednie kell.

Annak a jelszónak, mely csak egy virágszálát kér a tüdőbetegek megmentésére, el kell foglalnia százezrek szívét. A baj oly rettenetes, a segítség oly nagy anyagi erőföltételez, hogy ezélt csak akkor érhetünk el, ha millió sír koszorujából ajánlunk föl a virágszálát, ha millió siron egy mécesel kevesebbet gyújtottunk föl s ez az egy virágszál, ez az egy méces a tüdőbetegek gyógyítására ömlik mind.

A József Kir. Herczeg Szanatorium Egyesület most építi első népszanatoriumát. Száz beteget fognak az ország minden tájáról a jövő év márczius havától föl-

venni s mivel a szanatoriumi kezelés három hónapot igényel, már ebben az első népszanatoriumban évenként négyszáz veszendő, halállal eljegyzett embert fognak megmenteni. De ha millió siron hiányozni fognak az az egy virágszál (a mely hiány pedig legjobban tanusítaná kegyeletünket) akkor már nemcsak az első népszanatorium még hiányzó tőkéje volna együtt, de már tavasszal új gyógyítóházakat lehetne tervezni és építeni s rövidesen, csak a társadalomba menjen bele élő hitként az egy virágszál fölajánlásának poetikus eszméje, — minden vidéknek megépítheti az ágilis egyesület a maga népszanatoriumát.

Ha meggondoljuk, hogy már az első népszanatoriumban minden vidékről fognak fölvenni betegeket, tehát tőlünk is, akkor az irtalomadományokat nem fogják megtagadni. — Vezessen minden embert az a gondolat, hogy a maga adományával hozzájárul emberek életének megmentéséhez.

Hogy idején alkalmazott szakszerű gyógyítással a tüdőbetegség gyógyítható, azt Németország példája igazolja, a hol a szanatoriumok létesítése óta 25 százalékkal kevesebb a tüdőbetegek elhalálása. Nincs helye annak a fatális közönynek, melylyel a szörnyű veszedelem pusztítását nézzük. Mennyi köny, mennyi gyász van azokért, a kiket e kór elsorvasztott; mennyit meg lehetett volna menteni azok közül, a kiket gyászolunk. — Nyissa meg szívét mindenki kegyeletének és ne sajnálja azt az egy virágszálát és azt az egy méceszt, a veszendő emberekért való nemes fölbuzdulása lesz az az égbeszálló ima, mely bevezekli minden földi gyarlóságunkat. Meggyászolt halottunk ott fönna a magasban kedvesen veszi majd áldozatunkat. A kegyelet koszorujából a tüdőbetegeknek fölajánlott hiányzó virágszálát találja legszebbnek, mert áldást, boldogságot fakaszt, mely könnyet törül le az árvaságnak, az elhagyottságnak keserű könnyeit.

Az első népszanatorium Gyulán, a Lugos-szerű erdőben épül.

Előbb e helyet orvosi szempontból Dr. Kuthy Dezső ur, az Erzsébet-szanatorium igazgató-főorvosa és Dr. Tauszk Ferencz egyetemi tanár ur megtekintették és e célra alkalmasnak találták. A szanatorium 700000 korona költséggel épül, a higienia legnagyobb követelése szerint. A terveket a genialis és annyira gyászolt tervező, Czigler Győző készítette s a szakemberek tetszését annál inkább megnyerte, mert a férfi és női betegek külön helyeztetek el. Az egyesület rövid 4 évi fennállása után gyűjtötte össze az építési tőkét, legnagyobb részét egy év óta, mióta az egész országra kiterjedő egyesület lett. Tagjai meghuszosodtak (ma 7000 tagja van) és mivel a társadalom áldozatkészsége jóformán csak egy év óta van vele, föltehető, hogy a közelebbi négy évben már több gyógyító intézményt létesít, annál inkább mert a jövőben az olcsóbb francia rendszerű dispansereket akarja építeni.

Ha pedig feltételezzük (pedig feltételeznünk kell), hogy a társadalom megérti a segélykiáltást és a halottak napi koszoruból elküldi a szegénysorsu tüdőbetegeknek azt az esengve kért egy virágszálát, — akkor bizvást elmondható, hogy megkoszodik hazánkban a népszanatoriumok száma és a társadalom az embermentés terén nagyot, Istennek tetszést tett. Értse meg minden jó szív ezt a segélykiáltást.

Az egyesület a legnagyobb nyilvánossággal fogja a gyűjtést véghezvinni. Hirlapilag nyugtázza az adományokat s lapjában a „Szanatoriumi Lapok”-ban minden adományt tételenként elismer, felhasználása módjáról pedig tájékoztatni fogja a közönséget. Azt akarja, hogy teljes bizalommal, a legnemesebb ügynek, nemzetünk egy fájó sebéhez hegesztve, adhasson oda a maga egy virágszálát.

Boldogok leszünk, ha jelszavunk varázsos módon terjed szét, ha a nagy ezélt megérti a mi közönségünk. Csak egy virágszálát a tüdőbetegek megmentésére!

H i r e k.

Házasság. Horváth Károly főhercegi gazdasági intéző folyó hó 22-én vezeti oltárhoz Budapesten az Angol Kiszaszonyok templomában özv. Rosenzweig-Drauwehr Lajosné báróné leányát, Elizát.

Rendkívüli közgyűlés. Barsvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 15-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen meggyénnek a Rákóczi temetésen való részvételére vonatkozólag döntött. Határozatához képest Kassára 4 tagú küldöttség fog menni egy ujonnan készített megvezetős zászlóval. A küldöttség koszorút is viszi a temetésre. A küldöttség tagjai lesznek: a főispán, az alispán, a főjegyző és Kosztolányi István földbirtokos.

A legnagyobb hid Barsban. A simonyi hid már befejezéséhez közeledik, a mennyiben a vasszerkezet elkészült és már legnagyobb részt a helyszínrre van szállítva, a pillérmunkálatok pedig már a tavasszal befejeződtek. A hid, amely 60 méteres nyílásával megyénk legnagyobb hidjai közé tartozik, másfél hónap mulva át lesz adva a forgalomnak.

Esküdtek névsora. Az armaróti kir. törvényszéknél a f. évi november hó 12-én kezdődő esküdtszéki ülésekben működni hivatott esküdtek folyó hó 10-én sorsoltattak ki. A kisorsolásnál jelen voltak: Dr. G a á l H o m o k y K á l m á n kir. törvényszéki bír. elnökhelyettes, L u k á c s G y ö r g y és Dr. Z s á m b o k r é t h y T i v a d a r kir. törvényszéki bírák, L e y r e r L á s z l ó kir. alügyész, E m ö d y G é z a joggyakornok; a pozsonyi ügyvédi kamara részéről Kosztolányi Aurél kir. tanácsos ügyvéd. Rendes esküdteknek kisorsoltattak: Ascher Samu Aranyosmarót, Amstetter Imre Léva, Czironok István Verebély, Dús Jenő Kistapolcsány, Dóka Sándor Zseliz, Dóra Miklós Hull, Eisenberg Károly Armarót, Friedmann Samu Léva, Gazsi Mihály Aranyosmarót, Gáldy Kálmán Verebély, Dr. Hámos Péter Aranyosmarót, Harrer Antal Nagyülés, Holló Sándor Léva, Javarovszky József Zsitvagyarmat, Keltz Gyula Zsitvaujfal, Laky János Aranyosmarót, Dr. Lúley György Aranyosmarót, Mátray Gyula Verebély, Nesselmann Kálmán Aranyosmarót, Pollák Zsigmond Verebély, Rakovszky József Aranyosmarót, Rintel Rezső Aranyosmarót, Rudnyánszky János Füss, Reidner Gyula Óhaj, Schweiger Vilmos Aranyosmarót, Szobi István Garammikola, Szívós János Zseliz, Tokodi István Léva, Dr. Znamenák István Aranyosmarót, Zongor János Valkháza. — Helyettes esküdteknek: Dr. Benkő Lajos, Benkócs János, Radó Lippó, Schön Alajos, Nekanovics Kálmán, Kiss István, Pintik József, Sevcik Béla, Zemanovics István, Wiener Mór Aranyosmarót.

Rendelet a postai megbizásról. Hogy a postai megbizás feladója értesülhessen arról, ha az adós azonnal nem fizet s ily módon a követelés alapját tevő okmányok visszatartására meghatározott hét napon belül adósát a megbizás kiváltására figyelmeztethesse, esetleg felvilágosíthassa, a kereskedelemügyi minster október hó 15-től kezdve a belföldi forgalomban a következő intézkedéseket léptette életbe: 1. A postai megbizás feladója kikötheti, hogy ha az adós vagy adósok a követelés alapját tevő okmányokat a bemutatás alkalmával, vagy ha csak értesítést kaptak (külkézbesítő kerületben vagy nem kincstári hivatalok székhelyén), a következő napon a postahivatalban ki nem váltják, erről a ki nem váltás okánál rövid megemlítése mellett azonnal értesítést kapjon. 2. A feladó e kívánságát a postamegbizási jegyzékre írja rá a következő alakban: „Ki nem váltás esetén vissza jelentendő”, vagy más ugyanezt kifejező szavakkal. A feladó visszajelentést kérhet valamennyi, vagy csak az általa megjelölt okmányokra nézve; utóbbi esetben az okmányokat a jegyzékbe felvett sorszámmal jelöli meg, például: „A

2. és 5. alatt bejegyzett okmányok ki nem váltása visszajelentendő.” 3. A visszajelentés díja 25 fillér; ezt a díjat a feladó a visszajelentés kézbesítése alkalmával portó gyanánt köteles megfizetni.

A tulipános ingek. Egy „élelmes” bécsi ezég tulipános ingeket hoz forgalomba Magyarországon. A hazafias vevő közönség tájékoztatására felemlítjük, hogy az ingeken, melyeket a bécsi ezég a tulipán védőszárnyai alatt akar a nyakunkba varrni, a következő ismertető jelek vannak. Az egész inget átkötő papírszalag jobb és bal oldalon szárnyas angyalok láthatók, kezükben tulipán van, mellettük a magyar szent korona, középtűt két piros tulipán, nemzeti színű esokorral és „Magyar ingek, tulipános fehérnemű” felirással. Hej igaz marad mindig: Mégis hunczút a német!

Lapunk óhaja, melyet minap kifejezésre juttattunk, nem volt pusztában elhangzó szó, mert mint kedves olvasóink lapunk hirdetési rovatában láthatják, Spötle Antal zsitvaujfalusi sajtgyáros kitűnő gyártmányainak létesített Aranyosmaróton bizományi raktárt, hol eredeti gyári áron a fogyasztó közönség szükségletét naponta fedezheti, hamisítatlan eredeti esomagolásban kaphatja a legkitűnőbb friss tea-vaját s így nem lesz utalva a piac piszkos kótyvalékaira és nem szükséges hőftégg várni, míg az ember vajsükségletét fedezheti, mert özv. Grugyinszky Kelemenné jóhírnevű vendéglőjében naponta 1/8-ad kiló mennyiségtől felfelé mindig teljesen friss tea-vaját kaphat, mely frissen fejt edes tejből készül. Azonkívül raktáron vannak a legkitűnőbb sajtok is, melyekért itt azelőtt egyes helyeken kétszer annyit kellett fizetni.

Az osztrák esernyő-kartel fölbomlása. Az osztrák esernyőgyárosok azonos eladási feltételeire s árlimitójára vonatkozó egyezmény már régebben megszűnt és utóbb csupán az inkasszót végeztették közösen egyik bank által, a mi megadta a lehetőséget a fakturák azonnali 70 százalékos leszámolásának és lehetővé tette a vevők hitelének ellenőrizését. Felmerült nehézségek miatt azonban e közös behajtási eljárás megszüntetését is elhatározták.

A vasárnapi munkaszünet és a házalók. A kereskedelmi minster, mint a Magyar Kereskedők Lapja jelenti, 1906. évi 64.635 sz. a. hozott elvi határozata, melyet a kolozsvári keresk. kamarához intézett, kimondja, hogy a vasárnapi munkaszünet tárgyában kibocsátott 1903. évi 28559 sz. rendelet hatálya minden ipari munkára kiterjedvén, a házalásra, mint ipari munkára, nevezetesen ipari, illetve kereskedelmi árusításra szintén kiterjed és pedig alkalmazást nyer a házalásra az idézett rendelet II. A) 4d) pontja, melynek értelmében az ipar és kereskedelmi árusítás a vidéken — ide nem értve az egyes élelmi cikkek árusítását tekintetében megállapított kivételeket — vasárnapokon délelőtt tíz óráig van megengedve. Ezen az időponon túl tehát a házaló sem árusíthat és csak az érdekelt kereskedőkön mulik, hogy minden egyes esetben, a midőn a szóban levő rendelkezésnek valamely házaló részéről történt áthágásáról tudomást szereznek, erről a hatóságnál jelentést tegyenek s a kihágási eljárás megindítását kérik.

Hirdetmény.

Spötle Antal zsitvaujfalusi sajtgyáros többszörösen kitüntetett termékeinek kizárólagos árusítását Aranyosmaróton — az eredeti gyári áron — **özvegy Grugyinszky Kelemenné** vendéglőjére ruházta át.

Itt kaphatók naponta, eredeti gyári esomagolásban, teljesen friss állapotban; Első rendű tea-vaj 1/8 kiló 18 kr., 1/2 kiló 70 kr. Kitűnő érett zsitvaujfalusi csemege-sajt, darabja 25 kr. Finom „Trappista”-sajt kb. 1 kilós korongja 1 frt.